VYŠEH

PETER TREMAYNE

JEZDEC VĚSTÍ SMRT

Peter Tremayne
Jezdec věstí smrt

Z anglického originálu Behold a Pale Horse
vydaného nakladatelstvím Headline Publishing Group, 2011
přeložila Alžběta Slavíková Hesounová
Typografie Vladimír Verner
Ilustrace na obálce Lee Gibbons
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2013 jako svou 1185. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle 1. vydání v tištěné podobě).
Doporučená cena E-knihy 180 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © 2011 by Peter Tremayne
Translation © Alžběta Slavíková Hesounová, 2013

ISBN 978-80-7429-411-2

Tištěnou knihu můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

Et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen
illi Mors et Inferus sequebatur eum…

A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt,
a svět mrtvých zůstával za ním.

Zjevení Janovo 6:8
Vulgata, Jeronýmův latinský překlad ze 4. století

Pro skvělé přívržence sestry Fidelmy, s nimiž jsem se setkal v opatství Bobbiu a kteří přišli s nápadem,
že by je tam mohla navštívit – *Bobbio in noir, perché no?*

AUTOROVA POZNÁMKA

V květnu 2008 jsem pobýval v severní Itálii, kde jsem propagoval knihy o sestře Fidelmě. Jedním z nejvýznačnějších zážitků v té době bylo pro mě pozvání do proslulého opatství Bobbia, kde jsem měl promluvit ke shromáždění ve starobylém klášteře. Právě opatství Bobbio bylo jedním z míst, které jsem toužil už dlouho navštívit, ale nikdy se mi to zatím nepoštěstilo.

Bobbio, neboli Bobium, jak se to místo nazývalo původně, bylo založeno roku 612 slavným irským světcem a misionářem Columbanem (540–615). Tento muž pocházel z Leinsteru, ale ještě před započetím svých zahraničních cest se stal opatem v Bangoru v hrabství Down v Severním Irsku. Původní irská podoba jeho jména, Colm Bán, znamenala „bílá holubice"; kvůli první části svého jména bývá často zaměňován s jiným svým významným současníkem z hrabství Donegal, Colm Cillem (521–597), jehož jméno znamenalo „holubice církve" a jemuž se přezdívalo Columba. Nejznámější církevní centrum, které Colm Cille založil, se nacházelo na Ioně, maličkém ostrůvku u pobřeží Skotska. V Evropě se stejně slavné pověsti těšilo právě opatství Bobbio, proslulé skvělou knihovnou a svými učenci.

Hovořit o sestře Fidelmě ve starobylých prostorách kláštera v Bobbiu pro mě bylo nesmírnou ctí. Kdosi z publika se mě tehdy zeptal, zda bych Fidelmu nechtěl zavést právě do Bobbia, kde by při návštěvě tohoto irského střediska v údolí řeky Trebie v Apeninách mohla vyřešit nějaký zločin.

V *Rubáši pro arcibiskupa* už Fidelma v roce 664 navštívila Řím, kde rozluštila záhadnou smrt Wigharda, arcibiskupa z Canterbury. Wighardův skon je historická skutečnost, kolem níž jsem utkal svůj příběh. A tak jsem tehdy odpověděl: „Proč

ne?“ Známý severoitalský deník *Libertà* o tom tehdy referoval pod titulkem *Bobbio in noir, perché no?* Trvalo dva roky, než se mi zápletka knihy začala rýsovat, až se nakonec vynořila v této podobě, ale mezitím jsem do trebijského údolí podnikl ještě několik cest.

Příběhy sestry Fidelmy, s výjimkou dvou povídkových sbírek, sledují přísnou chronologii odpovídající datu jejich vydání. Kupříkladu první můj román, *Rozhřešení vraždou* (1994) se odehrával v květnu roku 664. Následující knihy popisují dobu až do roku 670, v němž se odehrává *Kalich krve* (2010). *Jezdec věstí smrt* je výjimka. Příběh tohoto románu navazuje bezprostředně na události z *Rubáše pro arcibiskupa*, který se odehrával v Římě v létě roku 664. Čtenáři si možná vzpomenou, že Fidelma tehdy zanechala svého nového přítele, bratra Eadulfa ze Seaxmund's Ham, ve Věčném městě a vrátila se domů do Irska. Sedla na loď v Ostii, přístavním městě v ústí Tiberu, a měla v úmyslu vystoupit v Massilii (Marseilles) a pokračovat dál jako poustevnice pěšky po zemi.

Peter Tremayne

HLAVNÍ POSTAVY

Sestra Fidelma z Cashelu, *dálaigh* neboli advokátka soudního dvora v Irsku sedmého století

V Janově v říši Langobardů
Magistr Ado z Bobia
Bratr Faro
Sestra Gisa

V údolí řeky Trebie
Radoald, vládce Trebie
Wulfoald, velitel Radoaldových válečníků
Suidur Moudrý, Radoaldův lékař
Aistulf poustevník

V opatství Bobiu
Opat Servillius
Ctihodný Ionas, učenec
Bratr Wulfila, správce
Bratr Hnikar, apatykář
Bratr Ruadán, původně z Inis Celtra
Bratr Lonán, zahradník
Bratr Eolann, *scriptor* neboli knihovník
Bratr Waldipert, kuchař
Bratr Bladulf, vrátný
Romuald z Beneventa, princ langobardský
Paní Gunora, jeho chůva
Biskup Britmund z Placentie, vůdce ariánů
Bratr Godomar, jeho sluha

Na hoře Pénas
Wamba, pasák koz
Hawisa, Wambova matka
Odo, její synovec, pasák koz
Ratchis, kupec

Ve Varsu
Grasulf, syn Gisulfa, pán z Varsu
Kakko, jeho sluha

KAPITOLA PRVNÍ

Ten starý muž byl bezpochyby mnich. Měl tonzuru svatého Petra a na sobě dlouhý hnědý plášť hrubě utkaný z vlny, pod ním roucho z podobného materiálu a na nohou kožené sandály. Podle všeho šlo o nějakého vysoce postaveného řeholníka, neboť u sebe měl odznak svého úřadu, jakési žezlo, na jehož vrcholku byl malý stříbrný háček – připomínalo trochu biskupskou berlu.

Ve spěchu kolem sestry Fidelmy proběhl, aniž by se po ní byť jen podíval, a podrážky sandálů mu hlasitě pleskaly o dlažební kameny úzké uličky. Fidelma se tiskla pod převislou doškovou střechu malého domku v přelidněné části starého námořního přístavu, kde našla ubytování. Téměř si muže proběhnuvšího kolem nevšimla, podrobnosti jeho zjevu vzala na vědomí jen mimoděk. Pravda byla taková, že se nesmírně nudila a v duchu probírala možnosti, jak se zabavit; jak strávit další den v tomto bezútěšném městě, kde už několik dní nuceně čekala.

Připadalo jí to jako celé věky, co odjela ze Říma – nastoupila na loď plující po Tiberu do námořního přístavu Ostie, odkud chtěla pak jiným plavidlem pokračovat do Massilie. Zpočátku šlo všechno naprosto hladce. Loď z Ostie vyrazila se silným jihovýchodním větrem v zádech a kapitán prohlašoval, že plavba by měla proběhnout bez obtíží. Než se ale přiblížil večer, všechno se pokazilo. Vítr se náhle stočil, jakoby odnikud se k nim přihnala bouře a protrhla jim plachtu, nalomila ráhno a nakonec vehnala loď na skaliska, která jim rozbila bednění u kýlu. Fidelma z toho neštěstí rozhodně nemohla vinit kapitána ani jeho námořnické schopnosti. Opak byl pravdou – kapitánovi si ještě podařilo potlučené plavidlo bezpečně dovést do přístavu janovského, aby

mohli cestující a posádka vystoupit, než se loď potopila. Námořníci měli podle všeho za to, že za svou záchranu vděčí starým bohům. Když se jich Fidelma ptala po důvodu, dozvěděla se, že Janov je pojmenován po dvouhlavém bohu Gianovi, strážci lodí. Pověrčiví námořníci byli přesvědčení, že právě on se zasloužil o zachování jejich života.

Ať tak nebo tak, bylo zřejmé, že jejich loď se jen tak opravit nepodaří. Fidelmě se ale dostalo ujištění, že přístav Janov je velice rušná obchodní křižovatka a že se jí jistě snadno podaří najít jinou loď, která do Massilie popluje. Ukázalo se ovšem, že tomu tak není. V přístavu kotvilo jen pár plavidel, a žádné nemělo namířeno do Massilie nebo některého z měst v jejím okolí. Zaslechla řeči o tom, že do Janova snad směřuje francké loďstvo, a mluvilo se o válce, ale rozhodla se tomu nevěnovat pozornost. Procházela úzké uličky v okolí přístavu, dokud ji kdosi nenasměroval k malému domku, který sloužil jako noclehárna pro poutníky z řad duchovenstva. Na ubytování a přijetí si stěžovat nemohla, ale dny se pomalu vlekly a nikde se neukazovala jediná loď, na níž by mohla pokračovat v cestě.

Janov jako město Fidelmu ničím nezaujal. Stařena, která spravovala noclehárnu, ji do historie Janova a okolí stačila zasvětit během jednoho krátkého rozhovoru. V posledních letech přístav ze strategických důvodů obsazovali různí dobyvatelé, a právě zde kdysi kotvily lodě vládnoucích Byzantinců, kteří se snažili zastavit postup nájezdného germánského kmene Langobardů; ti se města později zmocnili a dnes byla v tomto obchodním středisku jejich kultura již dobře patrná. V předchozím století Langobardi vedeni Alboinem vtrhli na Apeninský poloostrov a téměř celý si jej podmanili, kromě několika malých oblastí, kupříkladu samotného Říma a okolí, které si uchovaly nezávislost. Zemi teď spolu s králem vládlo třicet šest jemu podřízených mocných langobardských vévodů.

Fidelma v přístavu zaslechla mnoho různých jazyků a nyní už mezi nimi dokázala rozeznat drsný hrdelní jazyk Langobardů. Byla tiše vděčná za to, že i zde se zatím udržela jako hlavní dorozumívací jazyk latina, protože právě díky ní se mohla s místními domluvit.

Právě nad těmito záležitostmi uvažovala, když se kolem ní ve spěchu prohnal onen starý pán. Mimoděk si ho všimla, ale byla by na něho brzy docela zapomněla, nebýt ovšem dvou dalších

mužů, kteří mu vzápětí letěli v patách. A právě kvůli nim se probrala ze zamyšlení, vzhlédla a začala je pozorně sledovat. Měli dlouhé tmavé pláště s kapucí staženou do tváře a byli mírně předklonění, což jim dodávalo velice cílevědomého vzezření; a v ruce jednoho z nich – u druhého si nebyla jistá – uviděla jakýsi kyj nebo klacek. Fidelma si uvědomila, že právě to její pozornost původně upoutalo. Cíp pláště jednoho z mužů se na chvíli odhrnul, když ji míjeli, a odhalil zbraň v ruce. Zdálo se, že oba našlapují opatrně, jako by si dávali pozor, aby na dlažebních kostkách nepůsobili stejný hluk jako jejich spěchající kořist.

Fidelma se ani na okamžik nerozmýšlela, zda je její jednání moudré. Cítila, že se tu dost možná schyluje k něčemu nekalému, a tak se jako vyškolená *dálaigh*, advokátka soudního dvora ve své zemi, pustila bez zaváhání do pronásledování obou mužů. Tiše za nimi vyrazila – ti dva zatím pokradmu následovali starého pána úzkou uličkou. Proti nim prošli jen dva či tři lidé a nikdo si jich v nejmenším nevšímal. Po malé chvilce dorazili do míst, kde nikdo kromě nich nebyl. Jeden z mužů začal zrychlovat a Fidelmě v tu chvíli instinkt napověděl, že se má vmáčknout do maličkého výklenku mezi dvěma domy; a přesně v tu chvíli se druhý muž otočil, zřejmě aby se ujistil, že za nimi v uličce nikdo není. Když opatrně znovu vyhlédla, viděla, že oba muži se ke starému řeholníkovi hrozivě blíží. Ten si jejich přítomnost podle všeho neuvědomoval. První z pronásledovatelů už pozvedl kyj nad hlavu a chystal se k úderu.

Fidelma zapomněla na opatrnost a rozběhla se za nimi.

„*Caveo! Caveo!*“vykřikla hlasitě latinské varování.

Muž vepředu se při jejím výkřiku otočil a mrštně kyji směřujícímu dolů nastavil do cesty svou berlu, čímž úder odrazil.

Druhý útočník se v okamžiku obrátil k Fidelmě a ona i v jeho ruce uviděla kyj. Zvedl ho nad hlavu a rozběhl se k ní. Následující události trvaly sotva pár vteřin. Fidelma mu stále běžela v ústrety, ale náhle se přikrčila a zastavila. Její útočník to nečekal, nestihl se v rychlosti zabrzdit, a tak její skrčené tělo přeletěl a přistál tvrdě na dlažebních kamenech za ní, přičemž mu klacek vyletěl z ruky. Fidelma se vmžiku otočila a odkopla zbraň ještě dál, dokud ležel bezmocně na zemi.

Dosud umění *troid-sciathagid* použila jen párkrát. Naposledy to bylo v Římě, poměrně nedávno, když tam byla napadena. Byl to tradiční způsob obrany jejího lidu, znamenal „boj pomocí

sebeobrany“ a vyučovali jej od pradávna moudří učitelé, kteří zastávali názor, že člověk u sebe nemá nosit zbraň ani na sebeobranu. V současné době plné násilností byli osamělí misionáři často napadáni, olupováni a někdy i zabiti. A tak se nyní mnoho *peregrinatio per Christo*, misionářů vydávajících se do cizích zemí, učilo bránit se tímto způsobem bez použití zbraní.

Fidelma zaujala obrannou pozici a připravila se na další útočníkův výpad. Plášť se mu rozhalil a ona pod ním zahlédla na pravém rameni vyšitý jakýsi symbol. Byl to zvláštní znak, hořící meč obkroužený vavřínovým věncem. Stále na něj upírala pohled, když vtom se zezadu ozval hlasitý pokyn. V příštím okamžiku už si kolem ní první útočník neurvale prorazil cestu a rozběhl se směrem, odkud před chvílí přišel. Jeho společník se rychle překulil na druhý bok, vyskočil a následoval jej. Vzápětí oba zmizeli v jedné z mnoha postranních uliček. Fidelma se na chvíli zarazila, nevěděla hned, co má teď udělat, když vtom se zezadu za ní ozvalo volání v latině: „Nech je být, sestro. Neměli bychom zbytečně nasazovat život.“

Otočila se ke starému pánovi, který se v uličce opíral o svou berlu. Na čele měl odřeninu, ze které stékal pramínek krve.

„Jsi raněný?“ zeptala se ho a přistoupila k němu.

Mnich se usmál. „Mohlo to být mnohem horší – nebýt tebe, sestro. Včas jsi mne varovala, takže jsem stihl ránu odrazit. A co ty? Tu tvou lest už jsem jednou viděl, provedl ji jeden irský bratr. Pocházíš snad také z té země?“

„Ano,“ přitakala Fidelma vážně. „Jsem Fidelma z Irska.“

„Velice rád tě poznávám, sestro Fidelmo. Já jsem Ado z Bobia.“

Fidelma pohlédla na stříbrný háček na konci jeho berly. „Opat Ado?“ zeptala se zvědavě.

Zasmál se a zavrtěl hlavou. Přes svůj pokročilý věk to byl pohledný, inteligentně vyhlížející muž. Měl modré oči a bílé, až k ramenům sahající vlasy, které měl ovšem pečlivě udržované. Zdálo se, že je dobře stavěný a poměrně silný; a z toho, jak se mu podařilo odrazit útočníkovu ránu, se dalo soudit, že disponuje nejen silou, ale i mrštností.

„Opat? To ne, ale někdo mě oslovuje magistře Ado, na důkaz úcty k mému vzdělání a kmetskému věku.“ Potom se rychle rozhlédl. „Ať tak či tak, myslím, že není moudré se tu zbytečně zdržovat pro případ, že by se naši přátelé vrátili. Už to nemám

k cíli daleko. Pojď, dovol mi odvděčit se ti pohostinností za ten zásah v pravou chvíli, když mě pronásledovali ti… ehm, lupiči."

Fidelma cítila, že starý mnich chtěl k označení útočníků nejprve použít jiné slovo, ale rozhodla se ho v tu chvíli nevyptávat. Konečně měla nějaké rozptýlení, a přitom ještě před pár okamžiky přemítala nad tím, jak zaplašit nekonečnou nudu. Přizpůsobila mu krok a společně pokračovali úzkou uličkou, a její společník se jí mezitím vyptal, jak se v Janově vlastně ocitla.

Konečně magistr Ado zastavil před jedněmi dveřmi.

„Jsme tu," oznámil jí, pozvedl berlu a ve zvláštním rytmu s ní na dřevo zaťukal – zřejmě šlo o smluvené znamení. Dveře se téměř vzápětí otevřely a za nimi stál mladý muž s ustaraným výrazem ve snědé pohledné tváři. Také měl na sobě šat řeholníka, ale působil zdatně a silně, jako by se od přírody hodil spíše na válečníka nežli na člena církevního společenství. Když si všiml na čele starého pána zasychající krve, zatvářil se vyděšeně.

„Magistře Ado! Jsi raněn?"

Starý řeholník se opět usmál a zavrtěl hlavou.

„Není to nic vážného," odpověděl. „Ale mé společnici i mně jistě prospěje pohár vína, bratře Faro."

Mladík přejel zvědavě pohledem z magistra Ada na Fidelmu. Potom se přinutil k úsměvu.

„Omlouvám se za své zaváhání. Prosím pojďte dál, rychle."

Otevřel dveře dokořán a Fidelmě neušlo, že když vešli, vyšel ještě sám na ulici a na obě strany se rozhlédl, jako by se chtěl přesvědčit, že si jejich příchodu do domu nikdo nevšiml.

Magistr Ado počkal, dokud mladík za nimi nezavřel, a pak je oba odvedl dusným domem na malý dvorek uprostřed budovy. Vzduch tu byl také teplý, ale přece jen ho trochu ochlazovala malá fontánka ve středu dvora. Po chvilce se z jiných dveří vynořila mladá žena.

„Á, sestro Giso," přivítal ji magistr Ado. „Potřebujeme s mou společnicí pár loků vína. Toto je sestra Fidelma z Irska."

Mladá žena – či spíše by se mělo říct ještě dívka – si starého pána znepokojeně prohlížela.

„Máš na čele krev, magistře…" vyhrkla.

„Nic mi není. Nemusíš se znepokojovat." Potom se otočil k Fidelmě. „Toto jsou mí drazí souputníci, sestra Gisa a bratr

Faro. Neustále si o mě dělají zbytečné starosti. Nuže, sestro Giso, přines to víno."

Dívka krátce a s vystrašeným výrazem kývla Fidelmě na pozdrav, potom došla ke stolku u stěny a vzala z něj džbán a dva hliněné poháry. Bratr Faro se ale nepřestával tvářit znepokojeně. „Co se stalo?"

„Pokus o loupež, nic jiného. Bohudíky ale byla nablízku sestra Fidelma, bez její pomoci bych byl dopadl mnohem hůř."

„Chceš tím říct, že vědí, že tu jsi?" zeptal se bratr Faro.

Fidelmě neuniklo, že se starý muž na mladíka zadíval na okamžik podmračeně, ale potom se zase začal tvářit příjemně. „Pospěš si s tím vínem, mé dítě. V hrdle ještě pořád cítím prach ulice."

Sestra Gisa po Fidelmě plaše pohlédla, když jí nalévala. Je to krásná dívka, pomyslela si Fidelma. Měla tmavé oči, které barevně ladily s jejími vlasy, vykukujícími zpod šátku halícího jí hlavu. Pleť obličeje měla jemně snědou, ale ne opálenou od slunce jako mnoho místních, se kterými se Fidelma v tomto jižním podnebí setkávala.

„Jak ses do celé té záležitosti vlastně zapojila, sestro?" zeptala se jí dívka. I ona mluvila bezchybnou latinou, nikoliv jazykem obyvatel přístavu.

Fidelma zlehka pokrčila rameny. „Všimla jsem si, že magistra Ada sledují dva muži, a stihla jsem na něho křiknout varování. To je vše."

Magistr Ado zavrtěl hlavou. Úsměv, který se mu před chvílí rozlil po tváři, tam stále setrvával. Asi to byl jeho obvyklý výraz.

„Vše? Její zásluhy jsou mnohem větší. Jeden z těch zlosynů na ni zaútočil, ale jí se podařilo dostat ho na zem. Něco podobného jsem dosud viděl jen jedenkrát, a i tehdy to bylo dílo jednoho z našich irských bratří."

Zdálo se, že bratr Faro překypuje vděkem.

„Pak ti vděčíme za záchranu života našeho mistra. Velice ti děkuji, sestro."

„Byl jsem učitelem bratra Fara," vysvětlil magistr Ado Fidelmě to oslovení. „A ještě stále jím jsem, pokud tedy mládí bude ochotné naslouchat stáří."

Slovo mládí zde ale použil v relativním významu, protože Fidelma odhadovala, že bratru Farovi je už jistě dobrých pár let přes dvacet.

„Ráda bych ale věděla jednu věc – proč tě vlastně napadli?"

zeptala se Fidelma a pomalu upíjela vína. „Ti dva zlotřilci, kteří na tebe zaútočili, byli rozhodně víc než obyčejní pouliční lupiči.“

„Zdá se, že máš velice bystrý postřeh, sestro.“ Magistr Ado se maličko zamračil a Fidelma si všimla, že se mu v hlasu objevila stopa podezření.

„Mám takové nadání. Ve své zemi jsem se vyškolila advokátkou našeho práva.“

„Sestra Fidelma?“ ozvala se náhle sestra Gisa a otočila se po ní. „Nepřicestovalas náhodou nedávno z Říma?“ Než to stihla Fidelma potvrdit, mladá žena rozrušeně promluvila k magistru Adovi: „Je to zrovna týden, těsně předtím než jsme vyrazili z opatství, abychom se tu s tebou sešli, když se jeden z našich bratří vrátil ze Říma a přinesl odtamtud čerstvé zprávy. Hovořil o jakési sestře Fidelmě z místa zvaného Cashel kdesi v Irsku. Prý rozřešila záhadnou vraždu jistého saského biskupa, ke které ve Věčném městě došlo. Dokonce sám Svatý otec o ní hovořil pochvalně. Jsi to ty, ona Fidelma z Irska?“ dodala a tázavě se po ní podívala.

Fidelma se zatvářila trochu zahanbeně. „To nepopírám. Mým otcem byl Failbe Flann, král Mumanu, jehož hlavním městem je právě Cashel v Irsku. A právoplatným dědicem trůnu je můj bratr. Ale já jsem pouhá advokátka, jak už jsem říkala, a byla jsem biskupy své země vyslána do Říma s poselstvím.“

Sestra Gisa se zatvářila tak radostně, že div nezačala tleskat. „A neznáš náhodou bratra Ruadána z Inish Keltra?“

Fidelmě chvilku trvalo, než pochopila, že ta dívka míní „Inis Celtra“. Oči se jí překvapením rozšířily. V okamžiku ji zaplavily vzpomínky na dětství, kdy se ve škole bratra Ruadána vzdělávala.

„Bratr Ruadán z Inis Celtra byl mým učitelem, než jsem dosáhla věku volby. Odkud jej znáš ty?“

„Bratr Ruadán slouží v našem opatství,“ usmála se sestra Gisa. „Když ten bratr z Říma zmínil tvé jméno, Ruadán řekl, že tě zná.“

Fidelma se snažila skrýt své překvapení. „Ale bratr Ruadán… už musí být velice starý. Chceš tím říct, že pobývá v nějakém opatství nedaleko odsud?“

„Není to nijak blízko,“ vložil se jim do hovoru bratr Faro. „A ano, je už velice starý. Když jsme před týdnem odcházeli, byl bohužel právě se zimnicí upoután na lůžko ve svém *cubiculu*.“

„Ale kde tedy je? Ve kterém opatství?“

„Je v opatství Bobiu,“ odpověděla sestra Gisa. „Hovořil o tobě velice láskyplně, říkal, že kdysi vyučoval mladou dceru svého krále. A vůbec nepochyboval, že ta sestra Fidelma, o níž byla řeč v Římě, je tatáž osoba, kterou kdysi znával.“

Magistr Ado se na ni zaujatě zadíval. „Je tomu skutečně tak? Jsi to opravdu ty, ona sestra, která si v Lateránském paláci vysloužila pochvalná slova od samého Svatého otce?“

Fidelma se při vší té chvále cítila nesvá, a tak jen prostě zopakovala: „Jsem Fidelma z Cashelu. Kde leží to opatství Bobium? Velice ráda bych se s bratrem Ruadánem znovu setkala.“

„Je nahoře v horách, sestro. Asi tři dny cesty na dobrém koni.“ Tentokrát jí odpověděl bratr Faro.

Fidelmě se ve tváři objevilo zklamání. Tři dny v sedle, a navíc by v této neznámé zemi jistě potřebovala průvodce. Sice se zdálo, že v nejbližší době žádná loď do Massilie nepopluje, takže by si mohla zdržení dovolit – ale kde by měla shánět koně a průvodce? A i tak před sebou měla ještě dalekou cestu domů.

„Ach, pak mi zřejmě čas a okolnosti neumožní jej navštívit,“ prohlásila. „Omlouvám se, magistře Ado, nechala jsem se unést city. Kde jsem to přestala?“

Sestra Gisa jim dolila víno do pohárů. „Hovořilas o tom, že se domníváš, že přepadení našeho mistra nebylo jen tak náhodnou událostí, že nešlo o obyčejný pokus o loupež.“

„Proč si to myslíš?“ zeptal se jí starý pán.

„Samotné tvé chování o tom vypovídá dost výmluvně,“ odpověděla Fidelma. „Očividně se ti nechtělo ty útočníky moc popisovat. A bratr Faro na tebe čekal úzkostně za dveřmi, a pak ta slova, která jste si po příchodu vyměnili. A když jsme vešli, ještě se sám šel přesvědčit na ulici, zda nás nikdo nesledoval. Mnoho věcí napovídá, že to celé nebyla jen nešťastná shoda okolností. A to jsem se ještě ani nedostala k tomu, jak se chovali ti útočníci.“

Magistr Ado se zničehonic pobaveně zasmál. „Tvému pronikavému zraku zřejmě opravdu unikne máloco, Fidelmo z Cashelu.“

„Až na to, že stále nevím, co bylo pravým důvodem toho napadení,“ odpověděla významně.

Na chvíli se rozhostilo ticho, ale nakonec magistr Ado promluvil.

„Říkáš, že jsi v oné chvíli zasáhla jen proto, že se mě, tvého spolubratra, chystal někdo napadnout? Až do té chvíle na ulici jsi mě nikdy předtím neviděla?“

„Jsem v těchto končinách cizí. Odkud bych tě měla znát?“

„Kolik toho víš o zdejší zemi, sestro? O zemi Langobardů?“

„Velice málo,“ odpověděla a pořád nevěděla, kam tím magistr Ado směřuje.

„A vědělas, že naše opatství Bobium bylo založeno velkým učitelem z tvé země, Columbanem?“

„Colm Bánem?“ zeptala se a bez rozmýšlení jeho jméno opravila do irské podoby. „Vím o něm a jeho práci. Ale měla jsem za to, že největší těžiště jeho misionářské práce leželo na severu v zemi Franků. Domnívala jsem se, že už před mnoha lety zemřel.

„Ano, je tomu tak – vždyť už je to více než padesát let, co přešel velké hory a založil naše opatství. Vstoupil jsem do Bobia jako mladík, abych se vzdělával ve skvělé knihovně, kterou nám Columbanus zanechal.“

„Magistr Ado je mezi naším lidem velice známý,“ dodal bratr Faro hrdým hlasem. „Napsal velké dílo *Vita Cummianus*.“

„Není nijak velké, můj synu,“ opravil ho starý pán. „Byl jsem tehdy mladý. Ten spis je přinejlepším průměrný. Znáš Cummiana, sestro?“

„Vím jen, že Cuimmíne je mezi naším lidem velice rozšířené jméno.“

„Muž, jehož mám na mysli já, byl také biskupem ze tvé země, který k nám do Bobia přišel, a ačkoliv už byl v té době pokročilého věku, ještě s námi prožil mnoho let. Byl to skutečný světec, zasloužil by si ruku lepšího písaře než jsem já, aby zaznamenala jeho život a skutky.“

„Můj mistr je příliš skromný,“ zopakoval mladý řeholník důrazně. „Je autorem několika děl a v zemi Langobardů je známý jako skvělý učenec.“

Fidelma se tvářila zamyšleně. „Ale to stále nevysvětluje, proč by ho někdo měl chtít napadnout.“

„Máš naprostou pravdu, naprostou pravdu,“ přitakal magistr Ado. „Jak moc jsi vzdělaná, Fidelmo z Irska?“

„Záleží, co máš na mysli.“

„Záleží, co mám na mysli?“ zopakoval překvapeně.

„Záleží na tom, na jaký obor se ptáš – říká se přece, že všichni se máme stále co učit, není-liž pravda?“

Magistr Ado se pobaveně zasmál. „Vidím, že se ráda vyjadřuješ přesně.“

„Mým oborem je právo, tak jsem byla vyškolena.“

„Dobrá tedy. Věc se má tak, že mezi místními obyvateli panuje velké napětí. Jsou tu různé frakce, hovoří se o občanské válce, vládne tu nesvár a intriky. A to se netýká jen běžných lidí, zasahuje to i do náboženského života.“

„A proč tě tedy ti dva napadli?“

„Bobium se do těchto intrik nezapojuje, uznává svrchovanost Svatého otce v Římě a vyznání víry přijaté na nikajském koncilu. Ale už to samo o sobě podle některých zasluhuje smrt.“

Fidelma se zatvářila vyděšeně. „Tomu nerozumím.“

„My, kteří vyznáváme víru podle kréda přijatého na prvním nikajském koncilu, se v této zemi sdružujeme, abychom se mohli společně bránit.“

„Bránit?“ otázala se Fidelma. „Proti komu?“

Magistr Ado se na chvíli odmlčel, než jí odpověděl. „Většina obyvatel této země zůstává buď věrná svým starým bohům, nebo věří Ariovým doktrínám. Někteří z nich jsou fanatickými obhájci svého přesvědčení.“ Potom ztišil hlas. „Jejich vůdci kráčí cestami krutosti a zlovůle a jejich stoupenci znesvěcují tuto zemi.“

Fidelma se snažila vzpomenout si, co ví o Ariovi. Věděla, že na prvním nikajském koncilu byl prohlášen za kacíře, nevzpomínala si ale přesně proč.

„Byla bych ti vděčná, kdybys mi to trochu osvětlil, magistře Ado,“ požádala jej nakonec.

„Arius pocházel z Alexandrie, kde před třemi stoletími vyučoval naši víru. Zatímco my ale zastáváme názor o boží trojjedinosti, Arius tvrdil, že Bůh může být jen jeden. Zatímco podle něho Bůh Otec byl odnepaměti, Bůh Syn, narozený jako Ježíš, ne – byl Bohem stvořen, a proto je mu podřízen. Arius dokonce učil, že tím pádem existovala v dějinách doba, kdy Kristus vůbec nebyl.“

„My ale šíříme učení o Nejsvětější Trojici, že Bůh je trojjediný – Bůh Otec, Bůh Syn a Duch Svatý.“

„Přesně tak,“ přikývl magistr Ado vážně. „Ale Arius a jeho stoupenci tvrdí, že Bůh je jen jeden, že existuje od počátku věků a stvořil svět. A že Bůh Otec stvořil i svého Syna, který

pak Otci sloužil, a že Syn pak stvořil Ducha Svatého, který podobně sloužil jemu."

Fidelma musela uznat, že toto učení, o němž dosud neslyšela, nezní nijak nelogicky, a rozhodla se, že se o něm později zkusí zjistit víc. Tuto úvahu si ovšem nechala raději pro sebe.

„Pořád ale nerozumím, jak takovéto názorové neshody mohou vést ke krveprolití," prohlásila konečně.

Bratr Faro smutně pokýval hlavou. „A přitom je to tak. Před nedávnem opatství Bobium navštívil jistý šlechtic zastávající Ariovy názory, a když jeden z našich bratří odmítl jeho tvrzení přijmout, dotyčného to tak rozběsnilo, že tasil meč a na místě ho probodl."

„Musíme se ti omluvit, sestro Fidelmo," dodala sestra Gisa. „Soudím, že bratr Faro tě chtěl jen ušetřit bolestné pravdy, když ti řekl, že bratr Ruadán má zimnici. Ve skutečnosti je to tak, že ho právě Ariovi stoupenci zbili. Bylo to den předtím, než jsme vyrazili na cestu sem do Janova."

Než se otřesená Fidelma zmohla na odpověď, magistr Ado se otočil k bratru Farovi. „Měl jsi mě o tom okamžitě zpravit."

„Jak řekla sestra Gisa, stalo se to den předtím, než jsme z Bobia vyrazili, abychom se s tebou sešli zde," ozval se bratr Faro provinile. „Byl bych ti to sdělil dříve, ale obával jsem se o tvou bezpečnost, a tak jsem na to dosud nepomyslel."

„Jak se to stalo?" zeptal se magistr Ado naléhavě.

„Bratr Ruadán byl nalezen časně ráno za branou opatství. Ke zkrvavenému šatu měl připnutý kousek papyru, na němž bylo naškrábané slovo ‚kacíř'."

Fidelma nevěřila vlastním uším. „A říkáš, že je zraněný a upoutaný na lůžko? Jak vážný je jeho stav?"

Sestra Gisa stiskla rty. „Je na tom špatně, sestro. Náš lékař prohlásil, že mu moc velké naděje nedává. Jak sama víš, bratr Ruadán je velice starý a jeho tělu už se nedostává dost sil, aby se bránilo."

Fidelma se otočila k magistru Adovi. „A ty se domníváš, že ti muži, kteří tě napadli, byli také vyznavači Ariova učení? Že tě napadli právě proto, že věděli, že přicházíš z Bobia?"

„Řeholníci z Bobia jsou známí tím, že Ariovo učení zpochybňují," vložil se rychle do hovoru bratr Faro. „Jinak ovšem naše opatství žádné nepřátele nemá."

„Já jsem téhož názoru," přitakal magistr Ado. „Nikdo nemá důvod bratrům z Bobia škodit, jen ti, kteří neuznávají nikajské vyznání víry. Vůbec ale netuším, jak ti dva ariáni věděli, že jsem v Janově. Vystoupil jsem z lodi teprve dnes ráno."

Sestra Gisa zamyšleně pokývala hlavou. „Magistr Ado se právě vrátil z Akvitánie. Přijeli jsme sem, abychom ho doprovodili zpět do Bobia."

Fidelma měla dojem, že magistr Ado po sestře Gise vrhl nesouhlasný a varovný pohled. „Zaslechla jsem, že zde dnes ráno zakotvila loď připlouvající z Massilie," řekla. „Doufala jsem, že se na ní budu moct vrátit právě tam, ale kapitán toho plavidla mi sdělil, že pokračuje dál do Ostie. Ano, máš pravdu, je to podivné, že ti lidé o tvé přítomnosti zde věděli a stihli na tebe připravit útok."

Magistr Ado pokrčil rameny. „Naši nepřátelé z řad ariánů mají podle všeho nejčerstvější zprávy, sestro. Biskup Britmund z Placentie je naším nesmiřitelným protivníkem. Možná se nějak doslechl, že se sem bratr Faro se sestrou Gisou chystají, aby se tu se mnou sešli."

Bratr Faro zrudl a promluvil: „Byli jsme velice opatrní, nikomu vyjma ostatních řeholníků v opatství jsme o účelu své cesty neřekli."

„Já tě z ničeho neviním, můj mladý příteli," odpověděl magistr Ado. „Ale všímavý nepřítel někdy dokáže dojít ke správným závěrům."

„Pokud je to tak, neměli bychom se zde zbytečně zdržovat," ozvala se sestra Gisa nejistě.

„Chystáte se tedy vyrazit zpět do Bobia záhy?" zeptala se Fidelma.

„Hned zítra za rozbřesku," přikývl bratr Faro.

Fidelma zaváhala. „Pokud je pravda, co jste mi pověděli o bratru Ruadánovi, pak cítím za svou povinnost vás doprovodit, abych ho ještě viděla, než… než…"

Ani tu myšlenku nechtěla dokončit. Bratr Ruadán měl ve Fidelmině srdci význačné místo. Její matka zemřela při jejím porodu a její otec, král Failbe Flann, přežil svou ženu jen o pár let – zemřel, když byli Fidelma i její bratr Colgú ještě velice malí. Jakmile byla králova dcera dost stará na to, aby šla do školy, poslali ji do malého společenství bratra Ruadána na ostrově Inis Celtra. Od Fidelminých sedmi let až do *aimsir togu*, ženského

věku volby ve čtrnácti letech, byla bratru Ruadánovi svěřena její výchova. Stal se pro ni postavou téměř otcovskou, neboť vlastního otce si málem nepamatovala. V dětství k bratru Ruadánovi velice přilnula a rozloučila se s ním teprve ve chvíli, kdy šla pokračovat ve studiu v právní škole brehona Moranna z Tary. K návštěvě bratra Ruadána ji tedy nenutil pocit povinnosti, ale upřímná touha ho ještě jednou spatřit.

„Ano, mohla bys jet s námi, sestro," ozvala se sestra Gisa nadšeně.

„Je to dlouhá a náročná cesta horami," připomenul jim bratr Faro a káravě se na dívku zadíval.

„To by mi nijak nevadilo, kdybych měla k dispozici koně, ale nevím, jak si ho zde opatřit."

Magistr Ado se zatvářil zamyšleně. Potom se zřejmě rozhodl a obrátil se k bratru Farovi. „Nevzali jste s sebou mulu pro případ, že bude potřeba přepravit nějaká zavazadla navíc?"

Bratr Faro se na něho překvapeně zadíval, a pak váhavě přikývl. „Ano. Vzali jsme s sebou mulu na nošení zavazadel."

„Pak by snad…" nadhodil starý pán.

Sestra Gisa mu vpadla do řeči. „Zavazadel moc nemáme, a já mohu jet na mule."

„Umíš jezdit na koni?" zeptal se magistr Ado Fidelmy.

„Ano," odpověděla Fidelma bez zaváhání. Na koni se naučila jezdit málem dříve, než se naučila chodit.

„Ale je to daleká a náročná cesta," varoval ji bratr Faro.

„Nejednou už jsem cestovala na koni v horách po mnoho dní," ujistila ho Fidelma.

„Velice na mě zapůsobilo, jak sestra Fidelma okamžitě prohlédla, že ti dva útočníci nebyli jen tak ledající pouliční lupiči," prohlásil magistr Ado směrem k mladíkovi. „Věřím, že nám může být ještě užitečná."

Než se Fidelma stačila zeptat jak, sestra Gisa se jim do hovoru nadšeně vložila: „Tak ujednáno. Jsem moc ráda, že nás na cestě budeš provázet, sestro."

Bratr Faro si těžce povzdechl, podle všeho se vyrovnával s nevyhnutelným. „Asi by sis měla jít připravit nezbytné věci na cestu, ale neber si toho víc, než budeš opravdu nutně potřebovat, a pokud to bude možné, s nikým o své cestě nemluv. Až se sem budeš vracet, buď obezřetná, aby tě nikdo nesledoval. Vyrazíme do hor za úsvitu."

„Pokusím se nebýt vám přítěží, bratře Faro," odpověděla mu vážně, ale z hlasu jí zaznívalo i lehké pobavení, které mu uniklo.

„Po útoku na magistra Ada ti jistě nemusím zdůrazňovat, že je třeba nejvyšší opatrnosti."

„Dobrá, bratře Faro," odpověděla Fidelma. „Půjdu se teď připravit. Vše, co s sebou nebudu na cestu potřebovat, si mohu nechat v noclehárně, v níž teď přespávám, a sem se vrátím před východem slunce, aby mě ničí zvědavé oči ve tmě nezahlédly."

Když povstala, magistr Ado ji následoval.

„Snad by bylo nejlepší, kdyby ses u sebe v noclehárně ani nezmiňovala, že cestuješ do Bobia," navrhl. „Nelze zcela vyloučit, že se mí útočníci rozhodnou vyptávat se na tebe a potažmo i na mě ve všech ubytovnách a hostincích v přístavu."

Fidelmě se podařilo nedat na sobě znát, jak ji spiklenecký přístup jejích nových souputníků překvapil.

„Budu zde, než se objeví první sluneční paprsky," řekla jim. „Velice se na cestu do Bobia těším."

„Je to náročná pouť v horách, Fidelmo," zopakoval bratr Faro a pořád se tvářil pochybovačně. „Dobré tři dny v sedle. Nezbývá než doufat, že jsi skutečně tak zdatná jezdkyně, jak tvrdíš."

„Umím jezdit dobře," odpověděla Fidelma a potlačila zlost nad tím, že někdo pochybuje o jejích slovech.

„Pak by nám to do Bobia nemělo trvat tak dlouho," vložil se do hovoru magistr Ado, aby je oba ukonejšil.

KAPITOLA DRUHÁ

Slunce už stálo velice nízko, zdálo se, že nějakou dobu se i zastavilo na vrcholcích černých hor, než za ně konečně začalo rychle zapadat. Cesta z janovského přístavu byla velice náročná a ubíhala pomalu, stoupala do hor v mnoha zákrutách. Stezka, po níž jela Fidelma se svými společníky, byla široká a často používaná. Čas od času potkávali malé skupinky obchodníků, kteří šli s plně naloženými mulami v protisměru a vždy je přátelsky zdravili. Fidelma si je pokaždé zvědavě měřila, překvapovalo ji, že na cestě potkávají tolik lidí.

„Právě jdeme po jednom úseku staré Solné stezky," ozval se zničehonic magistr Ado, který jel vedle ní. Za nimi jel bratr Faro na světle šedém temperamentním koni, zatímco sestra Gisa seděla na mule, která jindy nosila zavazadla. Fidelma byla milovnicí a znalkyní koní a všimla si, že plemeno, na němž jedou, jí bylo dosud neznámé; zvířata měla vysoký kohoutek, krátký trup, úzkou záď a nízko visící ocas.

„Solná stezka?" zopakovala a zamračila se. Zrovna se chtěla zeptat na plemeno těch koní, když vtom jí prohlášení magistra Ada přerušilo tok myšlenek.

„Tato cesta vede do Ticina Papia, města ležící za tímto horským hřebenem směrem na sever. Kupci odtamtud přivážejí nejrůznější zboží – vlnu, víno a olivy – do přístavu. Odtamtud pak berou sůl a vozí ji zpět do Ticina Papia. Odtud tedy to jméno Solná stezka."

„A my máme namířeno do Ticina Papia?"

V odpověď zavrtěl hlavou. „Dnes večer se zastavíme v malé vesničce, u níž se Solná stezka stáčí v horách k severu. Naše cesta nás ale dál povede do údolí řeky Trebie, které nás dovede až k opatství Bobiu."

Fidelma si celý den krajinu, kterou projížděli, pozorně prohlížela. Nesmírně ji udivovalo, že jí to tam do určité míry připomíná krajinu u ní doma, jen s tím rozdílem, že v Irsku se hory nezvedaly do takových výšin; byla zvyklá na oblejší a nižší vrcholky. Horská úbočí byla na úpatí pokrytá hustým lesem. Mnoho stromů poznávala, byly tam buky a dva různé druhy jeřábů. I porost kapradin byl skoro stejný jako doma, takže jí okolní výhledy připadaly zvláštně povědomé. Mohla si téměř představovat, že je zase v Irsku, až na nějaký těžko postihnutelný rozdíl. Snad to byla ta hutná rudohnědá půda.

Chvílemi na nebi nad sebou zahlédla kroužit poštolky a krahujce. Mezi stromy občas zaslechla útržky ptačích hlasů, které nepoznávala. Možná právě proto mimoděk vnímala, že je v cizině, a nikoliv doma. Po chvíli zahlédla v lese dub. Byla si jistá, že je to dub, ale přesto viděla, že tvar listů je trochu jiný.

Její společníci, magistr Ado, sestra Gisa a dokonce i bratr Faro byli velice přátelští a vstřícní, kdykoliv se jich cestou zeptala na něco týkající se krajiny, místních rostlin či živočichů.

Bratr Faro nakonec ukázal k jednomu kopci, který se začal pomalu vynořovat ve výšce nad ostatními kousek před nimi po levici.

„To je Monte Antola. Dnes v noci budeme odpočívat na jejím úbočí a zítra se tam rozloučíme se Solnou stezkou a budeme pokračovat k jihu do trebijského údolí. Z našeho opatství vidíme břehy řeky Trebie."

Magistr Ado dodal: „A právě na jedné jižní hoře jménem Prela řeka Trebie jako malý potůček pramení, a pak stéká údolím až k ohromné řece, kterou nazýváme Pád. Ale to je velký kus cesty severně od Bobia."

Fidelma si znovu uvědomila, že vrcholky hor se zde zvedají mnohem výš než kopce, které znala z domova v Irsku.

„Musíme ty hory překročit?" zeptala se s trochou obav při pohledu na majestátně se tyčící úbočí před nimi.

„Je tam průsmyk," odpověděl bratr Faro konejšivě. „A právě tam chceme dnešní noci najít přístřeší."

Toho večera seděli v hostinci ještě s několika kupci směřujícími k jihu. Udělali si pohodlí v teplém koutě šenku a vyprávěli si navzájem o svých dosavadních zážitcích a zemích, z nichž pocházejí. Magistr Ado se toho o zemi, z níž pocházel Columbanus, toužil dozvědět co nejvíce a kladl Fidelmě celou řadu otázek. Ale i Fidelma se o svých společnících leccos dozvěděla.

Sestra Gisa pocházela z kmene Langobardů a narodila se v údolí Trebie. Fidelma už si prve všimla, že je ta dívka obdařena velice půvabným zjevem a zdravým úsudkem a že nehovoří nijak zbrkle, ale vždy se rozmyslí, než promluví. Fidelma odhadovala, že jí jistě nebude víc než dvacet jedna či dvacet dva let. Odešla do opatství Bobia studovat computus pod vedením magistra Ada. Bratr Faro do opatství přišel teprve před dvěma lety, ale kromě toho, že pochází odněkud ze severu, se toho Fidelma o něm víc nedozvěděla.

„Je Bobium *conhospitae*, smíšený dům?" otázala se jich Fidelma, když jí sdělili, že z její vlasti ještě stále přicházejí čas od času řeholníci, kteří začnou v jejich opatství sloužit.

„Ne," odpověděl magistr Ado. „Nikdy tomu tak nebylo. Od svého založení až do doby před dvaceti lety se u nás v opatství dodržovala pravidla zavedená naším zakladatelem Columbanem. Ale pak se opat Bobolen s podporou ostatních bratří rozhodl přijmout *Regula Benedicti*."

„Řeholi Benediktovu?" Fidelma věděla, že tento soubor pravidel způsobuje mezi opatstvími v její vlastní zemi mnoho nesvárů. „Opustili jste zásady svého zakladatele?"

„Musíme se vyvíjet s dobou," odpověděl magistr Ado. „Columbanova pravidla byla velice přísná, bylo třeba učinit různé ústupky." Neuniklo mu, jak zmateně se zatvářila. „Překvapuje tě to? Ale je tomu tak, mnoho bratří nesouhlasilo s tvrdými tresty a postihy, které Columbanus zavedl. Když se kupříkladu nějaký člen společenstva nestihl oholit a přišel takto ke společné mši, dostal za to šest ran důtkami."

„Ale to se v jiných církevních domech v Irsku neděje," ozvala se Fidelma pobouřeně. „Jak můžeš tvrdit, že takováto pravidla zavedl Colm Bán?"

„My jsme se teď tak jako tak rozhodli následovat řeholi Benediktovu." Zamyšleně se na ni zadíval a dodal: „Několik duchovních bratří, kteří k nám doputovali z Irska, se nad tím také velice pozastavovalo, když slyšeli o přísnosti Columbanovy řehole."

„Tomu se vůbec nedivím. Ani trochu to nepřipomíná život v irských klášterech. Spíše se to podobá kajícným mnišským řádům, které se někteří snaží zavést i do naší země. Chcete mi tedy říct, že Colm Bán zde ustavil takováto přísná pravidla?"

Tentokrát se odpovědi chopila sestra Gisa. „Slyšela jsem, že když se Columbanus seznámil se svými franckými a langobard-

skými následovníky, pochopil, že potřebují vedení pevné ruky, a tak za tím účelem sestavil řeholní systém, který byl přísnější než řády v jeho vlastní zemi."

„Říkali jste, že opatství přijalo Benediktovu řeholi – znamená to tedy, že je rozděleno podle pohlaví?"

Magistr Ado na souhlas krátce přikývl. „Pro ženy je vyčleněna budova mimo zdi kláštera, ačkoliv jsme míšení pohlaví nezakázali úplně, a tak se se ženami setkáváme při práci a modlitbě – sestry se k nám připojují k večernímu jídlu před bohoslužbou. A mnozí se domnívají, že bychom měli být *conhospitae*, smíšený dům, jak je tomu ještě většinou zvykem ve tvé zemi."

„A váš opat oddělení pohlaví podporuje?"

„Podporuje askety, kteří věří v celibát," ozvala se sestra Gisa, ale potom rychle zmlkla a stiskla rty, jako by ji vlastní poznámka mrzela.

„Opat Servillius je můj letitý přítel," promluvil znovu magistr Ado a vrhl po mladé sestře nesouhlasný pohled. „Znal jsem ho ještě jako mladíka. Pochází se staré patricijské rodiny z Říma a je na to velice hrdý. Je horlivým zastáncem celibátu a často hovoří o tom, že tento prastarý zvyk dodržovali i Bakchovi kněží v Římě, protože jim pomáhal dojít náboženského naplnění."

„Tento názor si v Římě rozhodně získává stále více stoupenců," podotkla Fidelma. „Není to v Bobiu příčinou nesvárů?"

„V opatství nikoliv, všichni bratři jsou stejného smýšlení," odpověděl magistr Ado rychle. „Tlaky ale přicházejí zvnějšku."

„Znovu tím narážíš na stoupence ariánství?" Fidelmě neušlo, že si bratr Faro a sestra Gisa rychle vyměnili znepokojený pohled.

„Není třeba se ničeho obávat," ozval se magistr Ado. „Pokud máš na mysli ten útok na mou osobu, dost možná to byla odveta za to, že jsem veřejně hovořil proti rozmařilým a prostopášným biskupům a urozeným pánům této země, kteří o sobě prohlašují, že jsou Ariovi stoupenci. A zneužívají Ariovy zástavy, aby zdůvodnili své útoky na církevní společenství."

„Ale tebe to neznepokojuje? Podle tvých slov jsem získala dojem, že ses sotva dotkl nohou janovských břehů, a už tě ti dva napadli. Jak dlouho jsi byl pryč?"

Ostražitě se po ní podíval. „Máš skutečně bystrou mysl, Fidelmo."

„Je to součást mého povolání," pokrčila rameny. „Omlouvám se, pokud má otázka byla snad nemístná."

Starý pán se zřejmě upokojil a pousmál se. „Vůbec ne. Byl jsem pryč pouhých pár týdnů. Vydal jsem se na cestu jen proto, abych v opatství Tolosa zakoupil jeden vzácný starý text z jejich *scriptoria*. Ale teď už jsme téměř doma. Zítra vstoupíme do údolí Trebie a tam už se nebude čeho obávat."

Fidelmu překvapovalo, že ačkoliv toho muže teprve nedávno přepadli, tváří se tak vyrovnaně a vůbec si nepřipouští další možná nebezpečí.

Příštího rána odbočili z hlavní cesty a vydali se přes kopce po užší stezce, která je zanedlouho dovedla do dlouhého klikatého údolí, jímž tekla rychle proudící řeka.

„To je Trebie," řekl bratr Faro, který teď jel vedle Fidelmy. Magistr Ado a sestra Gisa jeli malý kousek před nimi. „Řeka teče přímo kolem Bobia. Ještě jednu noc strávíme na cestě, někde poblíž hory Lésimy, a dalšího rána už snad popatříme na to svaté místo, kde se Columbanus se svými následovníky usadil."

Údolí Trebie Fidelmě ještě víc připomínalo její rodný kraj, sytě zelené doliny Irska. Vůbec ji nepřekvapovalo, že právě v této zemi se Colm Bán rozhodl založit nový klášter. Dost možná mu to tu připomínalo domov. Na březích po obou stranách řeky rostly nádherné mohutné duby s ohromnými silnými korunami plnými sytě zeleného listí – ale kolem stromů nebylo mnoho dalšího porostu, protože jejich listoví vrhalo v létě tolik stínu, že se keřům ani jiným rostlinám kolem nich nedařilo. Výše na příkrých svazích rostly buky. O kus dál pod nimi byly vidět podsaditější jeřáby muky, a když do nich chvílemi zadul větřík, ukazovaly bílostříbrné spodní strany listů, jak se otočily a odhalily silný jakoby plstěný povrch. I v tomto údolí byla v místech, kde stromy řídly, úbočí porostlá kapradím. Na některých kmenech viděla silné do výšky šplhající šlahouny divokého plaménku s bílozelenými drobnými kvítky, které vzduch plnily jakoby vanilkovou vůní.

Bratr Faro si všiml Fidelmina živého zájmu o okolí a rozhodl se zmírnit odstup, který si až dosud zachovával.

„Vzpomínáš na večeři, kterou jsme měli včera?“ zeptal se a ukázal na vysoké stromy rostoucí ve spodní části údolí. „Byly v ní jedlé kaštany, plody tamtěch stromů.“

Fidelma už takové stromy viděla, když putovala do saských království. Jeden moudrý stařec jí tehdy řekl, že tu dřevinu přinesli s sebou do země Římané.

„Vypadají velice podobně jako stromy, které jsem viděla v zemi Sasů, ale tam plody nedozrávají a nedají se jíst,“ poznamenala.

Magistr Ado a sestra Gisa mezitím zastavili, aby je Fidelma s bratrem Farem dojeli.

„Plody těch stromů jsou syté a lahodné,“ zavolala přes rameno mladá sestra, když zaslechla konec jejich rozhovoru. „Stačí se jen sehnout, posbírat pichlavé koule, slupky opatrně rozevřít a kaštany z nich vybrat. Ve zdejší kuchyni se často používají.“

Magistr Ado se nyní zařadil dozadu k bratru Farovi, aby sestra Gisa s Fidelmou mohly pokračovat v rozhovoru o místních pokrmech. Sestra Gisa a bratr Faro jeli na straně cesty nad řekou, Fidelma a magistr Ado na vnitřní straně stezky.

Kousek před sebou si Fidelma všimla nějakého ptáka s křídly do špičky a dlouhým ocasem, který se náhle prudce vznesl z říčního břehu po jejich levé ruce. Vydal zvláštní hlasitý skřek a Fidelma v něm poznala poštolku. Krátce poté se od lesa ozval pronikavý ptačí křik a z těch míst se z korun stromů do vzduchu vznesly dvě velké tmavé siluety s širokými oblými křídly a krátkými krky. Káňata. A pak se ozvala celá kakofonie ptačích hlasů, která Fidelmu přiměla podívat se směrem k temnému lesu. U jednoho ze stromů zahlédla čísi temnou postavu a rychle se otočila, aby na cestovatele za sebou křikla varování.

Magistr Ado si toho stínu zřejmě také už všiml, protože se okamžitě prudce předklonil a přitiskl se svému koni k šíji. Pak se ozval svist, bratr Faro vykřikl bolestí, zřítil se z koně a dopadl na cestu na záda. Fidelma si stihla všimnout, že mu z ramene trčí konec šípu a z rány se mu valí krev. Když se podívala po magistru Adovi, viděla, že už se v sedle zase narovnal. Asi lučištníka zahlédl a stihl se přikrčit. Šíp jej minul a našel cíl v těle bratra Fara. Sestra Gisa se rozkřičela.

Fidelma se otočila zpět ke stromům. Z příkrovu lesa se vynořili dva muži s napřaženými luky a cílevědomě se k nim blížili. Na okamžik zauvažovala, co má dělat. Pokud by se pokusili uprchnout, museli by tam zanechat bratra Fara, zraněného

a krvácejícího, na milost a nemilost útočníkům, protože rozhodně neměli dost času sesednout a položit jeho bezvládné tělo zpět na koně. Pokud ale zůstanou, bude to dozajista znamenat jejich smrt.

Zdálo se, že magistr Ado se už mezitím rozhodl pro vlastní záchranu, protože rychle pobídl koně a projel kolem ní. Ujel jen malý kousek cesty, když vtom se před nimi ozval další zvuk, který ho přinutil zastavit. Bylo to troubení loveckého rohu, následované několika krátkými varovnými zadutími. Všechno se to dělo tak rychle, že se Fidelma nestačila vůbec vzpamatovat, a tak jen zůstávala nerozhodně na místě. Ze zatáčky na cestě údolím kousek před nimi se náhle vynořilo asi půl tuctu ozbrojených jezdců na cválajících koních. Fidelma viděla, že se lučištníci rychle otočili a míří zpátky do stínu stromů.

Vůdce jezdců křikl nějaký rozkaz, tři muži se od nich oddělili, sesedli z koně a začali se škrábat do hustého lesa za oběma prchajícími útočníky.

Sestra Gisa sesedla z muly a poklekla vedle nataženého těla bratra Fara. I Fidelma seskočila z koně a šla jí na pomoc. Bratr Faro pootevřel oči a zaúpěl. Fidelma viděla, že šíp uvízl v rameni nehluboko a minul všechny důležité svaly. Dobře ale věděla, že bude třeba jej okamžitě vyjmout a ránu ošetřit. Jinak by mladý mnich mohl lehko dostat otravu krve a zemřít na ni.

„Přidrž jej," promluvila k sestře Gise, a potom se otočila k bratru Farovi a dodala: „Obávám se, že to bude trochu bolet."

Přikývl na znamení, že rozumí. Zblízka si šíp prohlédla a viděla, že se nezarazil o sval ani kost, a tak pronikl lehce tělem a jeho hrot vykukoval na druhé straně. Naštěstí byl hladký, nikoliv vroubkovaný. Fidelma šíp popadla a ulomila opeřený konec tak blízko u rány, jak to jen šlo. Potom uchopila hrot a rychlým pohybem šíp z ramene vytrhla. Bratr Faro pronikavě vykřikl a omdlel.

„Rychle, sestro, vodu na omytí rány."

Sestra Gisa přinesla vodu z řeky, trochu ještě měla i v sedlové brašně. Fidelma začala mladíkovi oplachovat ránu a sestra Gisa jí řekla: „Tady je pasta z drceného česneku. Často jsem vídala, jak ji používá můj otec. V těchto krajích se dává na rány – napomáhá hojení a zabraňuje zánětům."

Fidelma beze slova přikývla, nechala dívku nanést pastu na ránu, a teprve potom ji pevně ovinula pruhy plátna. Než

skončila, bratr Faro se z bezvědomí opět probral. Posadili ho, opřeli o kmen stromu a dali mu napít trochu vína, které také donesla sestra Gisa.

Konečně Fidelma povstala a vykročila k magistru Adovi, který opodál srdečně rozmlouval s velitelem jezdců, který mezitím sesedl z koně. Byl to vysoký bojovník s dlouhými světlými vlasy a očima tak jasně modrýma, že hrály téměř dofialova. Magistr Ado se ujal představování.

„Toto je sestra Fidelma z Irska, která s námi cestuje do Bobia."

„A já jsem Wulfoald, sestro. Jsem ve službách Radoalda, syna Billa, pána Trebie. Vítám tě v naší zemi." Hovořil k ní bezchybnou latinou.

„Zdá se ovšem, že ne všichni nás tu vítají s otevřenou náručí," poznamenala Fidelma a nedokázala si odpustit uštěpačný tón.

Wulfoald trochu pohrdlivě pozvedl levé obočí a pokynul rukou k lesu, kde jejich útočníci zmizeli. „Lupiči, sestro. Chytneme je a potrestáme."

Zrovna se k tomu chystala něco poznamenat, když vtom jí magistr Ado vpadl rychle do řeči.

„Měli jsme velké štěstí, že jsi se svými muži jel právě kolem, Wulfoalde."

Mladý válečník krátce pokrčil rameny. „Byli jsme na cestě k odbočce na Solnou stezku, můj pán očekává nějaké zboží, které mu tam máme od kupců převzít. Slyšeli jsme poplašený křik ptáků a pak lidský výkřik, a tak jsem dal pokyn, aby zaduli na trubku na znamení, že se blíží Radoaldovi muži. Jak je vašemu společníkovi?"

„Bratru Farovi?" Zdálo se, že magistr Ado si teprve v tu chvíli prvně uvědomil, že je jeho souputník zraněný. Rychle se k němu otočil, ale uviděl, že bratr Faro sedí opřený o strom a je v pozorné péči sestry Gisy.

V tentýž okamžik se ze svahu nad nimi ozvalo volání a tři vojáci, kteří měli za úkol pronásledovat útočníky, se vynořili z lesa – s prázdnou.

„Uprchli nám, Wulfoalde," sdělil mu jejich mluvčí bez průtahů. „Měli o kus výš ve svahu přivázané koně a byli pryč, než jsme se k nim stačili přiblížit."

„Poznali jste je?" otázal se Wulfoald.